

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO
GRADUATUA

PROBA LIBREA

3. ariketa

KOMUNIKAZIO EREMUA:
EUSKARA ETA LITERATURA

2011KO URTARRILA

Abizenak eta izena: _____

PROBAREN DESKRIBAPENA

Azterketak bi proba ditu.

Irakurmena eta idazmena.

IRAKURMEN-PROBA

Bi ariketa dauzka. Biak egin behar dira. Bi irakurgai eta guztira 10 galdera. Galderen aldamenean ariketa bakoitzaren balioa jarriko dugu.

Erantzun okerrengeatik ez da punturik kenduko.

IDAZMEN-PROBA

150 hitz kopuruko proba bakarra, 5 puntu guztira. Eskatutako hitz-kopurua bete. Eskatutako hitz kopurua ez idatzi izanak puntu-galera dakar.

Irakur itzazu poliki-poliki atal bakoitzean jartzen dituen argibideak eta egin ezazu bertan jartzen duena.

KALIFIKAZIOA

Irakurmen-proba 1	3 puntu	0,6 galdera bakoitzak
Irakurmen-proba 2	2 puntu	0,4 galdera bakoitzak
Idazmen-proba	5 puntu	5 puntu

Abizenak eta izena:.....

Irakurri testua eta ondorengo galderai erantzun. Testuan esaten dena kontuan izan, eta aukeratu erantzun zuzena.

Idatzi letra beheko laukietan, adibidean egiten den bezala.

GATZA

Kirmen Uribek idatzitako iritzi-artikulu bat irakurriko duzu.

Gogoratzen dudan lehenbiziko gauza zein den galdetuko balidate, ez nuke jakingo oso ondo zer erantzun. Badaude irudiak, **lausoak** eta definiziorik gabekoak gehienetan, badaude zaratak, baina argien gogoratzen dudana usaina da, antxoa-xerren usaina. Izan ere, ama eta izeba askotan egoten ziren antxoa-xerrak egiten etxeko sukaldean. Eta ni jolasean ibiltzen nintzen bien bitartean, mahai azpian.

Xerren prozesua luzea izaten zen. Lehenbizi, udaberrian, tamaina oneko antxoak harrapatzen zirenean, gorde egiten ziren. Ondo garbitu, eta latetan sartzen zituzten etxeko emakumeek. Latak biribil-biribilak izaten ziren, sakonak eta handiak. Lehenbizi gatz lodia botatzen zen lataren hondo-hondora. Gero, antxoak jartzen ziren, bata bestearen alboan, ilaran. Ilara bat betetzen zutenean, gatz lodia berriz ere gainera, eta ondotik beste antxoa ilara bat, baina **urrekoaren** kontrara. Gero, gatz lodia berriz ere. Horrelaxe lata antxoaz gainezka egon arte.

Lata betetzean muera botatzen zen. Muera, ura gatzarekin. Ur gazi-gazia izaten zen. Eta gatza tamaina egokian zegoela jakiteko patata bat botatzen zuten uretara, ea ur azalean geratzen zen ikusteko. Patata hondoratzen ez bazen prest zegoen muera. Azkenik, latari tapa jarri eta harri handi bat jartzen zitzaion gainean, hondartzako harri handi horietako bat, edo adokin zahar bat, zergatik ez, ura **bota zezan**.

Abizenak eta izena:.....

Eta hantxe egoten ziren gorderik antxoak, ezkutuan eta ilunetan, hilabete luzez. Eta garbitzeko garaia iristen zen halako batean. Erdiko hezurra kendu eta xerrak ateratzen zituzten amak eta izebak, xerra xamur-xamurrak. Eta ni zer gerta ere, hantxe egoten nintzen mahai azpian, hanka tartean jolasean, xerraren bat emango zidaten esperantzaz. Antxoa-xerrak egitearena beti izan da emakumeen lana. Kontserba-lantegietan haiek egoten ziren lanean duela ehun eta berrogeita hamar urte italiar familiak hona etorri eta lantegiak zabaldu zituztenetik. Emakumeak lanean, neskakoskorak zirenetik. Oraintsu arte.

Gaur, **aitzitik**, antxoaren eskasiarekin lantegietako lan baldintzak okertu egin dira dexente. Hortxe ikusten ditut kaletik emakumeak, manifestazioa egiten, herriko bazterretan. Emakume langileen manifestazioak, haurrak **gurdietan** eramaten dituztela. Badago gatzarekin lotutako esaera bat herrian: gatza eman. Gatza emateak esan nahi du atzean uztea, **albo batera uztea**, haizea hartzera bidaltzea. Behin gatza emanda arraina iragana baita, beste arrain bati iristen zaio txanda. Bada, gatza eman **beharko genieke** lan baldintza okerre, gatza, eskubideak ez betetzeari.

HABEtik jaso

Lauso: borroso

Urreko: hurrengo

Bota zezan: botatzeko

Aitzitik: bestela, ordea

Gurdi: karro

Albo batera uztea: alde batera uztea

Eman beharko genieke: les tendríamos que dar.

Adibidea:

0.- Txikitako oroitzapenetatik zein du bereziki gogoan Kirmen Uribek?

- amak eta izebak, antxoak ontzietan sartzen ari zirela, egiten zuten zarata.
- ama eta izeba antxoak ontzietan sartzen aritzen zirenean, sortzen zen usaina.**
- amak eta izebak, antxoak ontzietan sartzen ari zirela, osatzen zuten irudi lausoa.
- bere burua ikusten du txikitan antxoak ontzietan sartzen, ama eta izebarekin batera.

1. Nola prestatzen dira ontziko antxoak?

- Gatza antxoak sartu aurretik, eta ontzia antxoaz bete ondoren, botatzen da.
- Gatza antxoa bakoitzari eman behar zaio, ontzian sartu baino lehen.
- Gatza soilik amaieran botatzen da ontzian, antxoaz beteta dagoenean.
- Gatza ontzia hutsik dagoenean, eta antxoa ilara bakoitzean botatzen da.

Abizenak eta izena:.....

2. Zertarako erabiltzen zituzten patata eta harria, antxoak ontzietan jartzean?

- a. Patata, antxoen ura askatzeko eta, harria, gatza ongi itsasteko.
- b. Patata, kolorea emateko eta, harria, antxoak latan hobeto estutzeko.
- c. Patata, gatz nahikoa zuten jakiteko eta, harria, ura askatzeko.
- d. Patata, zapore berezia emateko eta, harria, lata ixten laguntzeko.

3. Antxoak garbitzeko garaian zer egiten zuten?

- a. Amak eta izebak antxoei hezurak kendu, eta xerrak egiten zituzten.
- b. Amak eta izebak, idazlearekin batera, antxoak xerra xamurrak jaten zituzten.
- c. Hirurak antxoak garbitzen, hezurra kentzen eta xerrak egiten aritzen ziren.
- d. Kontserba-lantegietara eramaten zituzten antxoak garbitu eta xerrak egitera.

4. Zertarako erabiltzen da testuan “gatza eman” esaera?

- a. Zerbait ongi nola kontserbatu behar den esateko.
- b. Zerbait pikutara bidali behar dela adierazteko.
- c. Zerbaitek gustu gutxi duela esateko.
- d. Zerbait berriro egin behar dela esateko.

5. Zein da idazlearen asmoa, artikulua idazterakoan?

- a. Emakumeen lana gero eta erosoagoa dela esan nahi du.
- b. Lehen orain baino lan gehiago egiten zela esan nahi du.
- c. Herriari kontserba-lantegiak eman dion aberastasuna goraiatu nahi du.
- d. Emakumeen lan baldintza txarrak salatu nahi ditu.

Aukera ezazu erantzun egokia eta jar ezazu dagokion letra ondoko laukietan:

0.- b	1. -	2. -	3. -	4. -	5. -
--------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Abizenak eta izena:.....

IRAKURMENA /2. Testua

2 puntu

Irakurri testua eta erantzun beheko galderi.

Sinesgaitza, baina egia: hartz zuriak azal betza du! Arraroa, ezta? Pentsatzen jarriz gero, hala ere, logikoa da: izan ere, zuriaren eta beltzaren alde onak behar ditu hartzak hain **ingurune** gogorrean biziko bada.

Zorionez, koipe **geruza** lodia dauka, eta hotzari aurre egiten laguntzen dio loditasun horrek. Baina koipe hori guztia ez da nahikoa: eguzkiak ematen dion berotasun apurra ere gorde egin behar du.

Horretarako, ez dago beltza baino hobirik. Saia zaitetz ikusten: utzi kanpoan kartoi beltz eta zuri bana egun eguzkitsu batean. Kartoi beltza gehiago berotuko dela **igarriko** duzu. Azal beltzarekin, beraz, hartz zuriak ahal **bezainbat** berotasun gordetzen du.

Orduan, zergatik ez du ilea ere beltza? **Irudika** ezazu hartz beltza horrelako ingurune zurian: nahiko nabarmena izango litzateke, ezta? Harrapakinek segituan egingo liokete ihes, eta gosez hilko litzateke. Beroki zuriarekin, ordea, hartza ezin hobeto nahasten da paisaia horretan. Horrela, errazagoa da itsas txakurrak harrapatzea.

www.zernola.net (Ibaizabaletik jasoa)

Ingurune: Inguru giroa, medio ambiente

Geruza: azala

Igarriko: asmatuko

Abizenak eta izena:.....

Bezainbat: hainbat, adina, tanto como
Irudika(tu): Imajina(tu)
Harrapakin: ehiza, presa

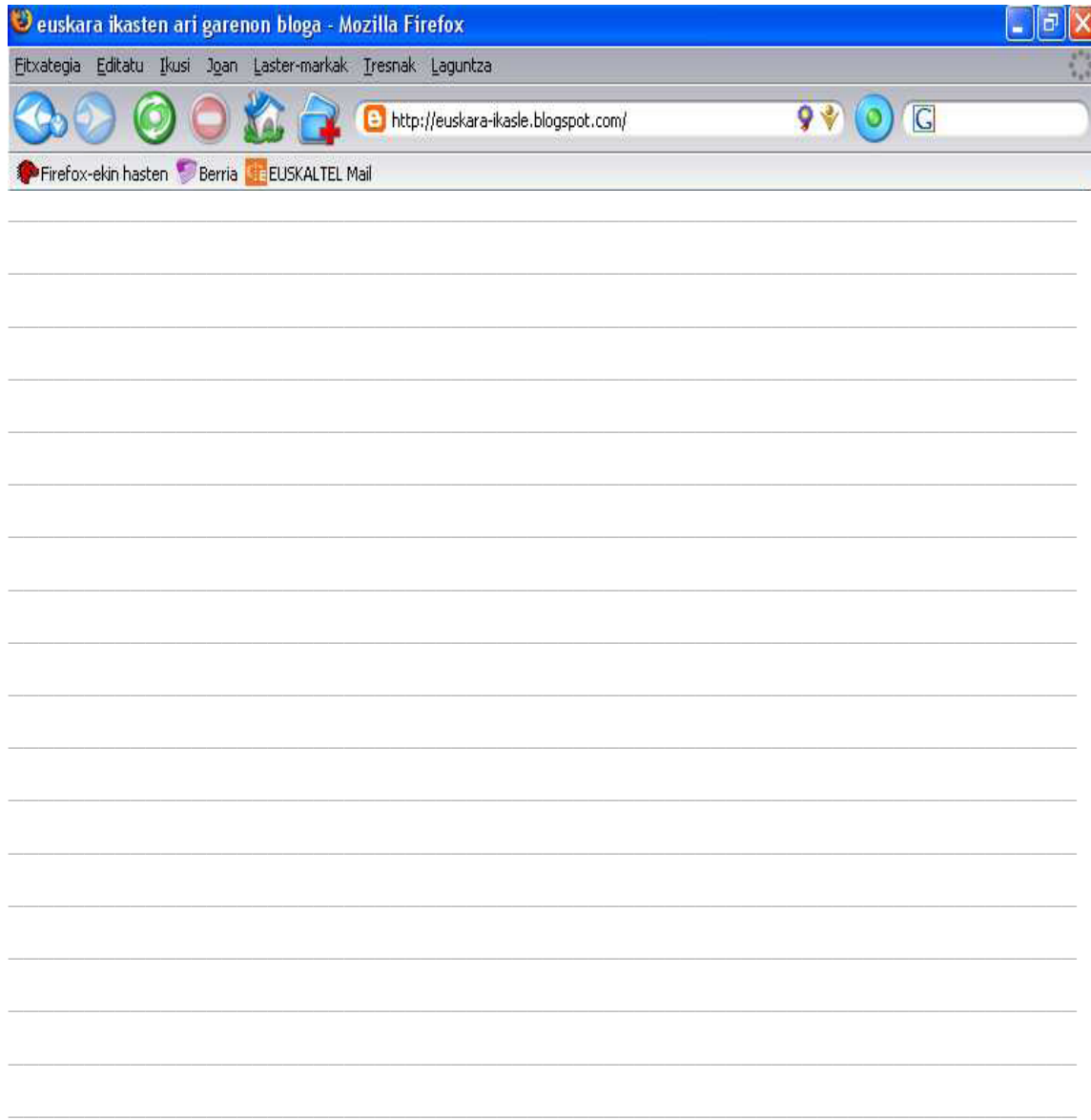
Galderak:

1. Zergatik da logikoa hartz zuriak azal beltza edukitzea?
2. Zeri esker egiten dio aurre hotzari?
3. Berdin eragiten al die eguzkiak kolore zuriari eta beltzari?
4. Zein da hartzak ile zuria edukitzearen arrazoia?
5. Laburtu testua esaldi batean.

Abizenak eta izena:.....

1. Idazmen proba 5 puntu

1. GAIA: Lagun baten mezua jaso duzu. Hiru hilabetez ikastaro batean herritik kanpo egon da eta kuadrilako berriak jakin nahi ditu. Eman idatziz erantzuna Ondoko gidoia har dezakezu kontuan, gutxienez **150 hitz** erabili behar dituzu: Zer egin duzue udan? Nora joan zarete? Nolakoa da lekua? Zeintzuk joan zarete? Nor ezagutu duzue? ... Kontatu zuk nahi dituzun gertakizunak ere.

Abizenak eta izena:.....